

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗ - ๓๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริง

๑. นางเพ็ญพร งามไพโรจน์พิบูลย์ โดยนายวีระชัย แทนจิรวัดนา ผู้รับมอบอำนาจเป็นเจ้าหนี้รายที่ ๒๕๖ จัดอยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่ได้จองซื้อบ้านในโครงการของบริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๖๕๘/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ เนื่องจากเหตุผลที่ว่าหากเจ้าหนี้รายใดหรือกลุ่มใดมีมูลหนี้จำนวนมาก มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอำนาจต่อรอง ก็สามารถลงมติยอมรับแผนหรือไม่ก็ได้ เจ้าหนี้ที่เป็นกลุ่มซื้อบ้านแม้จะมีจำนวนหลายร้อยคนแต่มีจำนวนหนี้ไม่มาก และมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยกว่า ไม่สามารถคัดค้านหรือแก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการให้เป็นธรรมได้นอกจากนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๘ เป็นการจำกัดอำนาจของศาลให้ต้องพิจารณารับแผนฟื้นฟูกิจการ หากแผนฟื้นฟูกิจการเข้าเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ กำหนดอันเป็นการจำกัดดุลยพินิจของศาลที่ไม่อาจพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ส่วนใหญ่ที่มีจำนวนหนี้ไม่มาก และไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจที่จะต่อรองกับผู้ทำแผนได้ น่าจะถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน ทั้งที่ศาลเห็นแล้วว่าไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้บางกลุ่มแต่ต้องยอมรับแผน ดังนั้น กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เกี่ยวกับการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผน โดยเฉพาะการลงมติของเจ้าหนี้ในการรับแผน และการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการของศาล จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ

บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ แพลนเนอร์ จำกัด ผู้ทำแผน ได้ยื่นคำแถลงโต้แย้งคำร้องคัดค้านเจ้าหนี้รายที่ ๒๕๖ ว่า เป็นคำโต้แย้งที่ไม่เป็นสาระ ไม่สมควรได้รับการวินิจฉัย มีเจตนาประวิงกระบวนการฟื้นฟูกิจการให้ล่าช้าออกไป และพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และไม่ได้เป็นบทบัญญัติจำกัดดุลยพินิจของศาล

ศาลล้มละลายกลางส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๒. บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ ๓๘ บริษัท ทีพีไอ คอนกรีต จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๓๙ บริษัท แองโกลเอเชียโปรเจคส์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๔๗ และบริษัท ชูต เคมี่ (ไทย) จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๗๕ ของบริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ฟ. ๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ได้ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ด้วยเหตุที่

๒.๑ แผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าว กำหนดหลักเกณฑ์การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แตกต่างกัน เช่น เจ้าหนี้ทางการเงินที่ไม่มีหลักประกัน มีความได้เปรียบในการได้รับชำระหนี้มากกว่าเจ้าหนี้ทางการค้า โดยได้รับชำระหนี้ในส่วนของเงินต้นเต็มจำนวน ขณะที่เจ้าหนี้ทางการค้าได้รับชำระหนี้เพียงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินที่ขอชำระ เป็นข้อปฏิบัติที่ผู้ทำแผนเลือกใช้กับเจ้าหนี้ทางการค้าประเภทเดียว เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมของผู้ทำแผน โดยให้สิทธิประโยชน์แก่เจ้าหนี้กลุ่มอื่นมากกว่าเจ้าหนี้ในกลุ่มการค้า เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

๒.๒ มติของเจ้าหนี้ในที่ประชุมแผนฟื้นฟูกิจการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแผนฟื้นฟูกิจการก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมติดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ แต่มาตรา ๕๐/๕๖ ทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้มาก แม้จะมีเพียง ๑ หรือ ๒ ราย ก็สามารถมีมติพิเศษได้ เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้น้อยจึงถูกจำกัดสิทธิโดยปริยาย จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

๒.๓ พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๕๘ บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนเมื่อเห็นว่า แผนมีรายการครบถ้วนและข้อเสนอในแผนนั้นปฏิบัติต่อเจ้าหนี้กลุ่มเดียวกัน อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการจำกัดอำนาจในการพิจารณาและใช้ดุลยพินิจของศาล คือศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนถ้าแผนมีรายการครบถ้วน โดยไม่เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลยพินิจหรือสอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ

บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ลูกหนี้ผู้ขอฟื้นฟูกิจการ คัดค้านคำโต้แย้งของผู้ร้อง โดยชี้แจงว่า ได้ให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน

ศาลล้มละลายกลางส่งคำร้องของเจ้าหนี้ดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. กองทุนรวมแถมมา แคปปิตอล เจ้าหนี้รายที่ ๑๔๒ ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) หมายเลขแดงที่ ๕๑๒/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล คือเจ้าหนี้ และให้มีการเลือกปฏิบัติกับเจ้าหนี้ทั้งหลายต่างกัน เป็นการเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม ไม่สุจริตใจต่อเจ้าหนี้ นอกจากนี้มติของเจ้าหนี้ในที่ประชุมฟื้นฟูกิจการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแผนฟื้นฟูกิจการนั้น เป็นไปโดยอาศัยจำนวนหนี้จำนวนมากของเจ้าหนี้รายใหญ่บางส่วนเข้าบังคับ ทำให้แผนฟื้นฟูกิจการผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้รายใหญ่เพียงไม่กี่ราย เป็นการเอาเปรียบเจ้าหนี้รายย่อย

บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ผู้ขอฟื้นฟูกิจการ คัดค้านคำโต้แย้งของเจ้าหนี้รายที่ ๑๔๒ โดยชี้แจงว่า มาตรา ๕๐/๔๖ เป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องมติ เพื่อให้โอกาสแผนฟื้นฟูกิจการมีความเป็นไปได้ง่ายขึ้น ส่วนมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นมาตรการที่สร้างขึ้นเพื่อให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการเห็นชอบแผนโดยที่ประชุมเจ้าหนี้อีกชั้นหนึ่งโดยยึดหลัก ๓ ประการ คือ

- (๑) หลักการไม่เลือกปฏิบัติ
- (๒) หลักการชำระหนี้ดีที่สุด
- (๓) หลักการไม่ให้เจ้าหนี้นุริมสิทธิเสียเปรียบ

หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกระบวนการเพื่อให้เจ้าหนี้ทุกรายต้องเข้าร่วมในการฟื้นฟูกิจการเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของทุกคนในคราวเดียวกัน การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ก็เพื่อเอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้

ศาลล้มละลายกลางส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อวินิจฉัย

เนื่องจากคำร้องของเจ้าหนี้ทั้ง ๓ กลุ่ม ดังกล่าว เป็นกรณีที่ร้องว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ จึงเห็นควรรวมพิจารณาไว้ในคราวเดียวกัน

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้วินิจฉัยได้หรือไม่
พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คือเป็นกรณีที่คู่ความโต้แย้งว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓
มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับไว้
วินิจฉัยได้

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๔๖
และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่
พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวแล้วตามคำวินิจฉัยที่
๓๕ - ๓๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย
พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕
มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้องวินิจฉัยคำร้องทั้งสามอีก

จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ